

помеже генералбасътъ отначало е представялъ едно съкратено нотиране за съпровода на органъ и цембало, той не е могълъ да има претенция на нѣщо теоретично. Ц. има голѣмо значение за развитието на дуалистичното начало въ учението за хармонията. Другитѣ негови съчинения сж: „Dimonstrazioni harmoniche“ (1571), „Supplimenti musicali“ (1588). Всичкитѣ теоретични трудове на Ц. сж излѣзли 1589, въ 4 тома, подъ заглавие „Tutte l'opere del R. M. G. Z. da Chioggia“. Отъ композициитѣ му, сж запазени: една меса (ржкописъ), 3 Lectiones pro mortuis, два 5-гласни мотета — печатани, както и единъ томъ „Modulationes sex vocum“ (1566).

Цахо, Фридрихъ Вилхелмъ — Zachow, Friedrich Wilhelm — значителенъ църковенъ (протестантски) компонистъ отъ времето на Бахъ, род. 19 февр. 1663 въ Лайпцигъ, умр. 14 авг. въ Хале, като органистъ на „Либфрауенкирхе“, писаль: творби за органъ, хорални преработки. Ц. е учителъ на Хендель.

Це, нѣм. С — нѣмското наименование на тона до.

Целе, Фридрихъ — Zelle, Friedrich — музикаленъ историкъ, род. 24 ян. 1845 въ Берлинъ, умр. септ. 1927 с. т., училъ пиано при Кулакъ и композиция при Белерманъ, учителъ въ Хумболдтовата гимназия въ Берлинъ, и билъ ржководителъ на хорътъ ѝ, писалъ: „Приноси къмъ историята на най-старата нѣмска опера“ (3 тетради — 1889—93), „Теория на музиката“ (1880), „Първата евангелска хорална книга“ (1903), „Най-старата Лютерова, домашна пѣвческа книга“ (1903) и др., и издалъ наново творения отъ Хаслеръ, И. Франкъ, Тайле, Кайзеръ и Себастиани.

Целнеръ, Леополдъ Александъръ — Zellner, Leopold Alexander — диригентъ, виртуозъ на хармониумъ и компонистъ, род. 23 септ. 1823 въ Загребъ, умр. 24 ноемв. 1894 въ Виена, кждето е живѣлъ като учителъ по музика, и главенъ секретаръ на „Дружеството на приятелитѣ на музиката“. 1859—66 е уреждалъ „Исторически концерти“. Компониралъ нѣща за чело, органъ и хармониумъ, писалъ една школа за

този инструментъ, както и книгитѣ: „Лекции върху акустиката“ (1892), „Лекции върху органовото строителство“ (1893), „Върху Листовата Гранска меса“ (1858).

Целтеръ, Карлъ Фридрихъ — Zelter, Karl Friedrich — бележитъ вокаленъ компонистъ, род. 11 дек. 1758 въ Пецо-Вердеръ, умр. 15 май 1832 въ Берлинъ, билъ дълги години майсторъ-строителъ, но ревностно изучавалъ цигулка и органъ, а теория училъ при К. Фашъ, и изработва отъ себе си единъ способенъ диригентъ и компонистъ. 1791 постъпва въ Пѣвческата академия, чието ржководство поема следъ смъртта на Фашъ (1800). 1808 основава една школа за оркестрови упражнения; 1809 организува първия „Лидертафелъ“ (гл. т.), по примѣра на който се образуватъ мжжки пѣвчески дружества, съ сжщото име, въ цѣла Германия. По поржка на министерството на просвѣтата — 1809 основава „Кралския институтъ за църковна музика“, на чело на който е стоялъ до смъртта си. Ц. е билъ въ връзки съ Гьоте, отначало писмено, а после и въ лично познание, достигнало, по-късно, до тѣсна дружба. Пѣснитѣ на Ц., съ своя народенъ тонъ, сж много популярни въ Нѣмско, а нѣкои отъ тѣхъ снародѣли. Тѣ се отличаватъ съ своята проста, сърдечна мелодия, наивностъ и хуморъ. Следъ пѣснитѣ, по значение се нареждатъ хороветѣ и мжжкитѣ негови квартети, подиръ които идатъ църковнитѣ пѣснопѣния и кантати, а съ най-малко значение е неговата оперна музика. Отъ писателскитѣ му трудове — най-значителни сж: биографията на К. Фашъ (1801), и едно „Съобщение за първото изпълнение на Глуковата „Алцеста“ въ Берлинъ“, и неговата биография, излѣзла 1861. Ц. е билъ учителъ на Феликсъ Менделсонъ-Бартолди.

Цембало — cymbal, cymbalum, ит. cembalo, нѣм. Hackbrett — струненъ инструментъ съ съндѣкъ, въ форма на трапецъ, и металически струни, на които се свири съ две чукчета. Ц-то е единъ отъ прадѣдитѣ на пианото, останалъ въ употрѣба въ днешно време между циганитѣ — главно унгарскитѣ, които си слу-